

Δ. Τσούρκα-Παπαστάθη, Κώδιξ Μητροπόλεως Καστοριάς

1.

Πρακτικό. Προφορική καταγγελία για κανονικές παραβάσεις δύο ιερέων, καθώς και για την τέλεση “παράνομου” γάμου.

//

[Ο]σνίτζανη

¹² Ἦλθεν εἰς εἶδῃσιν ἡμῶν, πῶς πα(πά) Στέφανός τις, εὐλόγησε τῆς Ὁρθοδοξί(ας) ¹³ εἰς χωρίον Ὁσνίτζανη γάμους δύο καὶ ἔψαλεν εὐχέλαια δύο τῷ Σαββά|τω| ¹⁴ τῆς Απόκρεω με τὸν υἱὸν τοῦ τὸν πα(πά) Πέτκον· καὶ ἐγέλασαν τοὺς ἄλλους παπα|δ(ες)| ¹⁵ καὶ τὸν γάμον ὅπου ἠυλόγησεν ἦτον π(αρ)άνομος.

Πληροφορηθήκαμε ὅτι κάποιος παπα-Στέφανος εὐλόγησε δύο γάμους τὴν Κυριακὴ τῆς Ορθοδοξίας στο χωριό Οσνίτζανη καὶ ἔψαλε δύο ευχέλαια το Σάββατο τῶν ἀπόκρεω με τὸν γιο τοῦ, παπα-Πέτκο. Καὶ ξεγέλασαν τοὺς ἄλλους παπάδες καὶ ὁ γάμος τὸν ὁποῖο τέλεσε ἦταν παράνομος.

2.

Πρακτικό. Καταγγελία στη μητρόπολη ὅτι κάτοικος ἐνὸς χωριοῦ ἐγκατέλειψε τὴ νόμιμη σύζυγό τοῦ καὶ παντρεύτηκε “παπαδιά μοιχαλίδα”.

¹⁶ Ἐμηνύθη τῆς ἐκκλησί(ας) εἰς το χωρί(ον) Βελήσδη πῶς ἄφησε τὴν γυναῖ¹⁷κα τοῦ ὁ Νίκος τοῦ Βάσσου καὶ ὑπῆρε μία παπαδί(αν) μοιχαλίδα¹.

3.

Πρακτικό. Δικαστικός συμβιβασμός. Εγγυητές.

// ἀπριλλί(ου) ιη' (ἰνδικτιῶνος) γ(ης)'

¹² Π(αρ)έστησαν ἐνώπι(ον) ἡμῶν κ(ύρ) Σταμά(της) ὁ μπαρμπιέρης καὶ κ(ύρ) ¹³ Κομνηνός ὁ Λυκούδης φιλονεικοῦντες ἐν ἀλλήλοις π(ερ)ὶ ¹⁴ τῆς ὑποθέσεως αὐτῶν, καὶ συνεφωνήσαμεν αὐτοὺς τοι¹⁵ουτοτρόπως ὅτι νὰ χρεωστῇ ὁ ῥηθεὶς κ(ύρ) Σταμάτης ¹⁶ νὰ πληρώσῃ καὶ δώσῃ πρὸς τὸν εἰρημένον κ(ύρ) Κομνην(όν) ¹⁷ ἄς(πρα) ,ας' ἤγουν χίλια διακόσια διὰ τὸ πανηγύρι ¹⁸ τοῦ Πραιτωρίου ὅπερ γίνεται εἰς τὰς η' τοῦ Σεπτεμβρίου ¹⁹ καὶ ἐπιάστηκαν ἐγγυηταὶ εἰς τοῦτο· κ(ύρ) Θωμᾶς ὁ τακια/¹⁰τζῆς καὶ κ(ύρ) Γεώργιος ῥαύτης.

[18 Ἀπριλίου 1530]

Παρουσιάστηκαν ἐνώπιόν μας ὁ κ. Σταμάτης ὁ κουρέας καὶ ὁ κ. Κομνηνός Λυκούδης ποὺ διαφωνοῦσαν μεταξύ τους γιὰ ὑπόθεσή τους καὶ τοὺς συμβιβάσαμε ὡς ἐξῆς. Ὁ κ. Σταμάτης χρωστάς νὰ πληρώσῃ καὶ νὰ παραδώσῃ στον κ. Κομνηνὸ 1.200 ἀσπρά γιὰ τὸ πανηγύρι τοῦ Πραιτωρίου ποὺ γίνεται στίς 8 Σεπτεμβρίου. Εγγυητές εἶναι ὁ κ. Θωμᾶς τακιατζῆς καὶ ὁ κ. Γεώργιος ῥάφτης.

4.

Πρακτικό. Δικαστικός συμβιβασμός για τη διανομή κληρονομίας εξ αδιαθέτου διαδοχής μεταξύ της χήρας του αποβιώσαντος και των αδελφών του. Η διανομή σε τρία μερίδια ("τριμοιρία"): της συζύγου, των δύο αδελφών του κληρονομούμενου και το τρίτο "υπὲρ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ". Δάνειο.

// (ἰνδικτιώνος) γ(ης) μη(νί) ἰου(λίω) ια(ης)
 /² Παρέστησαν <ἐνώπιον> ἡμῶν αἱ ἀδελφαὶ τοῦ Μίχου τοῦ Νικο(λάου) ἀπὸ χωρίον| Ζέρπιανη /³ ἐκ τὸ σύννορον| τῆς Κόνιτζας· μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Νέκτος· κ(αὶ) ἐσυνη/⁴βάσαμ(εν) αὐτάς· ὅπως ἐκ τὰ ας(πρα) ἅπερ ἐβρέθησαν ἀπεκεῖνον, ᾧ /⁵ κ(αὶ) ταψία (τρ)ία<, > λάβει ἀπ' αὐτά ἡ γυνὴ αὐτοῦ ας(πρα) χ κ(αὶ) αἱ ἀδελφαὶ /⁶ αὐτοῦ ας(πρα) χ κ(αὶ) ὑπὲρ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ας(πρα) χ· κ(αὶ) εἷς ἑκαστος| τὸ ἓνα /⁷ ταψεῖ κ(αὶ) τῆς ψυχῆς αὐτοῦ τὸ ἕτερον νὰ δωθῇ εἰς τὴν ἐκκλησίαν· /⁸ ταῦτα τὰ ας(πρα) τὰ ἔχει Ἰω(άννης) τοῦ Ντέντεε· κ(αὶ) <ε>ἶναι νὰ δωθοῦν ἕως /⁹ τοῦ Χ(ριστο)ῦ τὴν γένα νὰ δώσει ας(πρα) ἀφ':—

11 Ιουλίου της τρίτης Ἰνδικτιώνος (1530).

Παρουσιάστηκαν ενώπιόν μας οι αδελφές του Μίχου του Νικολάου από το χωριό Ζέρπανη στα σύνορα της Κόνιτσας, μαζί με την γυναίκα του, Νέκτω, και τις συμβιβάσαμε ως εξής. Από τα 1.800 άσπρα (αργυρά νομίσματα) του Μίχου που βρέθηκαν και τα τρία ταψιά, να λάβει η γυναίκα του 600 άσπρα και οι αδελφές του 600 άσπρα και (η εκκλησία) υπέρ της ψυχής του 600 άσπρα και να πάρει κάθε ένας ένα ταψί και το τρίτο να δοθεί στην εκκλησία υπέρ της ψυχής του. Τα άσπρα τα έχει ο Ιωάννης του Ντέντε και πρέπει να τα δώσει έως τα Χριστούγεννα.

5.

Πρακτικό. Δικαστικός συμβιβασμός μεταξύ χήρας και αδελφών του εξ αδιαθέτου κληρονομούμενου. Επιστροφή προικός.

/ ¹⁰ Ἐνώπιον ἡμῶν ἦλθον· οἱ ἀδελφοὶ τοῦ ποτέ Πέγιου· μετὰ ||μη(νί) ἰουλ(λίω) / ιβ|| / ¹¹ τῆς αὐτοῦ γυναικὸς· κ(αὶ) ἐσυνηβάστησαν π(ερ)ὶ τῶν ὑπ(αρ) / ¹² χόντ(ων) αὐτοῦ· κ(αὶ) ὧν εἶχε· κ(αὶ) ἔδωσαν τὴν γυναικάν· ἐνέπρο / ¹³ σθεν ἡμῶν ας(πρα) ψν· κ(αὶ) ἐξεβλήθησαν ἀπὸ ἧ τ(η)<ι> ἦχαν· / ¹⁴ κ(αὶ) ἀπὸ τὸ σπήτι ὃν π(ερ) ἡ γυνὴ ἔλεγ(εν) ἔχειν ἐκ τῆς προικός / ¹⁵ αὐτῆς· ἐνώπιον| μ(αρ)τύρ(ων) τῶν κάτωθ(εν)· Ἰω(άννης) ἱερε(ὺς)· / ¹⁶ Λουκά(ς) π(απα) Θεοδώ(ρου)· Γεώρ(γιος) Σκουμπρίς· Θεοτόκης Σαληβά(ρης)· / ¹⁷ Μανό(λης) τοῦ Γεωρ(γίου)· Μι(χαήλ) Ἀνηφαν(τίς).

Εμφανίστηκαν ενώπιόν μας τον μήνα Ιούλιο οι αδελφοί του (αποθανόντος) Πέγιου μαζί με τη γυναίκα του και συμβιβάστηκαν όσον αφορά την περιουσία του.

Έδωσαν στη γυναίκα του 750 άσπρα και παραιτήθηκαν από τα άλλα και από το σπίτι, το οποίο η γυναίκα ισχυρίστηκε ότι το είχε από την προίκα της. Ενώπιον των παρακάτω μαρτύρων.

6.

Απόφαση. Λύση γάμου λόγω διαμονής της γυναίκας σε ξένα σπίτι, χωρίς τη θέληση του συζύγου της και παρά τις επανειλημμένες νοθεσίες του μητροπολίτη. Θεμελίωση της αποφάσεως στους "θείους και ιερούς νόμους".

//

Ἰ(νδικτιῶνος) δ(ης)

^{/2} Ἐλθὼν πρ(ὸς) ἡμᾶς Πέτκος Πρόϊκος· ἰὰ πὸ χώρ(αν) Ντοπρόβληστας· κλέοντας περὶ τῆς ἑαυτοῦ ^{/3} γαμετῆς· ὅτι καθ' ἑκάστην ἡμέραν· φεύγει ἐξ' αὐτοῦ· κ(αὶ) ξενομένη· ^{/4} ὅπου βούλεται· κ(αὶ) πολλάκις κ(αὶ) ἀφ' ἡμῶν νοθετιθῆς ἢ γυνή ^{/5} ἔμειν(εν) τῆς αὐτῆς γνώμης· ὅθεν γνώμη{ν} συνοδικῇ

ἐδιεκρίθη| ^{/6} κ(ατὰ) τοὺς θείους κ(αὶ) ἱεροῦς νόμους. ὅτι γυνὴ ἀβούλ(ο) <ω>ς τοῦ ἀνδρός ^{/7} ἔαν ξενομήνῃ ἔξεστι τὸ ἀνδρὶ ἑτέρα λαμβάνειν. ἔλθων ^{/8} δε πρ(ὸς) ἡμᾶς μετὰ μ(αρ)τύρων ἐκ τῆς αὐτῆς χώρας<, > ὃ τε Λέκας ^{/9} Δημήτριος κ(αὶ) Πέτκος Καῖλας ἐδέχθησαν ἀφορισμὸν τέλειον ^{/10} τὸ πῶς ἐξενόμηνεν νύκτας τρεῖς. εἰς οἶκον ξένον ὅπου καμί(αν) ^{/11} συγγένειαν δὲν ἦχε κ(αὶ) μετὰ τοῦτο ἔχει τόρα μῆνας τέσσαρου[ς] ὅπερ ^{/12} οὐδὲ ὅλως ἡδυνή(θη) σημαζόξαι αὐτὴν εἰς τὸ σπήτιον αὐτοῦ· διὰ τοῦ(το) ^{/13} ἐπεδῶθη αὐτῷ τὸ π(αρ)ὸν διαζύγιον κ(ατὰ) μῆναν ὠκτόβρι|ον| (ἰνδικτιῶνος) δ'.

^{/14-17} +παπὰ Γεώργιος) κ(αὶ) με(γας) οἰκονόμος καστωρί(ας) στέρ(γων) ὑ(πέγραψα), +καγὼ σακελί(ων) ὑπέγραψα·, +καγὼ νικόλαος ἐλιαβο|υ|λ(κος) ὑ(πέγραψα), +καγὼ μ(α)ν(ου)ήλ η<ε>ρ(εύς) ὑπέ(γρ)αψα, +καγὼ μῦ(χα)ήλ· νῆρεὺς ὑπέγραψα·

Εμφανίστηκε ενώπιόν μας ο Πέτκος Πρόϊκος από την περιοχή της Ντοπρόβληστας, κλαίγοντας για τη σύζυγό του, επειδή κάθε μέρα φεύγει από αυτόν και πηγαίνει όπου θέλει σε ξένα σπίτια. Και παρόλο που πολλές φορές η γυναίκα νοθετήθηκε από εμάς, συνέχισε να κάνει τα ίδια.

Η Σύνοδος έχει κρίνει, σύμφωνα με τους θείους και ιερούς νόμους, ότι αν μια γυναίκα μένει σε ξένο σπίτι χωρίς τη θέληση του ανδρός της, ο άνδρας της να πάρει άλλη γυναίκα.

Και ήλθε ενώπιόν μας με μάρτυρες από την ίδια περιοχή, τον Λέκα Δημήτριο και Πέτρο Καῖλα, οι οποίοι ορκίστηκαν επί ποινή πλήρους αφορισμού ότι η γυναίκα ἔμεινε μακριά από το σπίτι της τρεις νύχτες, σε ξένο σπίτι όπου δεν είχε καμιά συγγένεια και έκτοτε έχουν περάσει τέσσερις μήνες που δεν μπορεί να την φέρει στο σπίτι του. Γι' αυτό και του δόθηκε το παρόν διαζύγιο τον μήνα Οκτώβριο της 4ης Ἰνδικτιῶνος.